

Załącznik
do uchwały Nr X/118/2019
Rady Miasta Pruszcz Gdański
z dnia 27 listopada 2019 r.

**PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY NA LATA 2020 - 2022
DLA MIASTA PRUSZCZ GDAŃSKI**

PRUSZCZ GDAŃSKI 2019

WSTĘP

Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 dla miasta Pruszcz Gdański został opracowany w oparciu o założenia ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a jego głównym celem jest wsparcie i wzmacnianie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Rodzina, najbardziej osobiste środowisko człowieka, odzwierciedla wszelkie pozytywne i negatywne skutki dokonujących się przemian. Jest podstawową komórką społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i która zaspokaja szereg jego ważnych potrzeb życiowych m.in. biologicznych, psychologicznych, a także wprowadza nowych członków rodziny w życie społeczne i przekazuje im określone wartości kulturowe (system wartości, norm postępowania, wzorce zachowań), wzorce opieki i wychowania potomstwa, w tym przygotowania do dorosłego życia.

Wśród wszystkich funkcjonujących rodzin część stanowią rodziny, które nie zaspokajają niezbędnych potrzeb psychicznych i społecznych swoich członków. Przyczyną ich dysfunkcyjności może być patologia społeczna lub biologiczna obciążająca członków rodziny, najczęściej rodziców (np. alkoholizm, zaburzenia psychiczne, przewlekła choroba, niepełnosprawność), jak również brak pracy, niezaradność życiowa, brak umiejętności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a także zła sytuacja materialna. Pogarszająca się sytuacja rodziny negatywnie wpływa na jej funkcjonowanie, powodując narastanie kryzysu. W rodzinach tych rodzice nie dbają o zaspokojenie potrzeb dziecka, a sposób jego traktowania prowadzi do deformacji rozwoju dziecka, negatywnych skutków emocjonalnych, zaniżonych aspiracji i osiągnięć edukacyjnych, a także niepowodzeń w przebiegu kariery zawodowej i życiu osobistym. Dlatego rodziny, które nie potrafią samodzielnie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, należy objąć kompleksowym wsparciem instytucji specjalizujących się w udzielaniu pomocy rodzinom z problemami, co daje gwarancję przywrócenia rodzinie jej prawidłowego funkcjonowania. Pomoc rodzinie ma więc na celu podtrzymywanie umiejętności uczestnictwa w życiu społecznym i prawidłowym pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, a także poprawę jakości życia rodzin oraz wspieranie ich w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Program Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022 dla miasta Pruszcz Gdański zakłada wsparcie rodziny naturalnej, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia jej zdolności do prawidłowego sprawowania swoich funkcji, a także zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci, w celu zmniejszenia liczby dzieci opuszczających rodziny biologiczne i kierowanych do pieczy zastępczej.

ROZDZIAŁ I

CHARAKTERYSTYKA GMINY MIEJSKIEJ PRUSZCZ GDAŃSKI

Gmina Miejska Pruszcz Gdański stanowi jedną z ośmiu jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład powiatu gdańskiego. Zjawiskiem charakterystycznym dla sytuacji demograficznej miasta jest tendencja wzrostowa liczby mieszkańców. Wpływ na to ma dynamiczny rozwój miasta, które jest atrakcyjnym miejscem zarówno dla inwestorów, jak również dla osób chcących w nim zamieszkać (bliskość aglomeracji trójmiejskiej i dobrze rozbudowana infrastruktura drogowa). Według stanu na koniec 2018 roku w Pruszczu Gdańskim zameldowanych było ogółem na pobyt stały i czasowy: 29 260 osób. Sytuację mieszkaniową cechuje duża dynamika rozwoju budownictwa - powstają kolejne nowe osiedla mieszkaniowe, zwiększa się tym samym liczba mieszkańców.

Według danych Gdańskiego Urzędu Pracy w Gdańsku na dzień 31 grudnia 2018 roku liczba osób bezrobotnych z terenu miasta Pruszcz Gdański zarejestrowanych w Urzędzie wynosiła 414. Na terenie miasta Pruszcz Gdański funkcjonuje 8 szkół zapewniających kształcenie dzieci i młodzieży na dwóch poziomach edukacji (podstawowym oraz ponadpodstawowym) tj.: Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 im. Marii Konopnickiej, Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Mikołaja Kopernika, Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Matejki, Szkoła Podstawowa Nr 4 im. I. J. Paderewskiego, Katolicka Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II, Niepubliczna Szkoła Podstawowa Akademia Montessori, Szkoła Podstawowa Akademia Dobrej Edukacji, Zespół Szkół Ogrodniczych i Ogólnokształcących. Ponadto istnieje bardzo rozwinięta sieć żłobków, przedszkoli i punktów przedszkolnych tj.: Miejski Żłobek Nr 1 „Króla Maciusia”, Niepubliczny Żłobek „Nad Rzeczką”, Żłobek „Tęczowy Domek” Nr 1, Żłobek „Tęczowy Domek” nr 2, Żłobek Dobrego Startu, Przedszkole Publiczne Nr 3 im. Kubusia Puchatka, Przedszkole Publiczne im. Janusza Korczaka, Przedszkole Publiczne „Geniusz”, Publiczne Przedszkole „Nad Rzeczką”, Publiczne Przedszkole „Czwóreczka”, Niepubliczne Przedszkole „Bursztynek”, Przedszkole Prywatne „Promyczek”, Przedszkole Niepubliczne „Radosna Iskierka”, Niepubliczne Przedszkole Integracyjne „Karolcia i Piotruś”, Integracyjny Punkt Przedszkolny „Tuptusie”, Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Niebieski Koralik”, Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Akademia Rozwoju”, Niepubliczny Integracyjno – Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Lawendowy Król”.

Zadania opiekuńczo – wychowawcze, terapeutyczne i psychoedukacyjne w gminie realizuje także Świetlica Socjoterapeutyczna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim. Jest to placówka dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, obejmująca swoją opieką dzieci pochodzące z rodzin niepełnych, dysfunkcyjnych, dotkniętych lub zagrożonych problemem alkoholowym lub innymi uzależnieniami.

System pomocy społecznej – dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim poprzez realizację wyznaczonych zadań, pełni funkcję koordynatora działań skierowanych do grupy osób potrzebujących różnego rodzaju wsparcia. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom m.in. z powodu: ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, uzależnień. Tabele poniżej przedstawiają dane dot. liczby rodzin korzystających ze wsparcia MOPS w Pruszczu Gdańskim z powodu wybranych dysfunkcji za 2018 rok:

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	218
2.	Bezdomność	20
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	38
4.	Bezrobocie	64
5.	Niepełnosprawność	250
6.	Długotrwała choroba	206
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego – ogółem	34
	w tym: rodziny niepełne	23
	rodziny wielodzietne	8
8.	Alkoholizm	29
9.	Narkomania	5
10.	Przemoc w rodzinie	4
11.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	7
12.	Zdarzenie losowe	1

Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej – MOPS w Pruszczu Gdańskim:

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
0	1	2	3
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych /bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania/	559	438	893
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	17	14	53
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	548	431	867
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	x	447	927
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	222	478

Gminny system wsparcia rodziny powinien zapewniać szeroki wachlarz pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz stwarzać możliwości skorzystania z odpowiednio dostosowanego wsparcia. Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzono dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pomoc w postaci asystenta rodziny. Asystent rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim w 2018 r. objął wsparciem 19 rodzin z terenu naszego miasta. Głównym zadaniem asystenta rodziny jest prowadzenie pracy z rodzinami biologicznymi, polegającej na udzielaniu pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw rodzicielskich w celu prawidłowego sprawowania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Asystent rodziny prowadzi pracę za zgodą i przy aktywnym udziale rodziny, pobudzając ją do aktywnego współdziałania. Miejszem prowadzenia pracy z rodziną jest miejsce jej zamieszkania lub miejsce przez nią wskazane. Problemy w rodzinie są często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Zaniechanie działań wobec rodzin, które znalazły się w trudnych sytuacjach życiowych takich jak: uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych oraz różnego rodzaju negatywne zdarzenia mogą doprowadzić do degradacji rodziny, a w konsekwencji do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej poza rodziną biologiczną. Dlatego też praca z rodziną biologiczną powinna być organizowana lub kontynuowana również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną m.in. w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Zgodnie z art. 176 ust. 5 ww. ustawy do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W 2018 roku częściowo gmina finansowała pobyt 31 dzieci poza rodziną, a kwota dofinansowania wyniosła łącznie 217.310 zł.

ROZDZIAŁ II

CELE PROGRAMU

Celem programu jest wsparcie i wzmocnienie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez wsparcie instytucjonalne i integrację społeczno – zawodową tych rodzin. Realizacja programu opiera się na celu głównym i celach szczegółowych.

1. CEL GŁÓWNY

Skuteczny system wspierania dziecka i rodziny sprzyjający prawidłowemu jej rozwojowi w mieście Pruszcz Gdański.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.
2. Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze.
3. Zapobieganie sytuacjom kryzysowym wymagającym interwencji oraz ograniczenie negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
5. Wspieranie oraz wzmocnienie roli i funkcji rodziny poprzez rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych.
6. Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną.

Cele szczegółowe:	Działania:
Wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.	1. Wspieranie rodziny o niskim statusie materialnym oraz zapewnienie im pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Objęcie dożywianiem dzieci, szczególnie w szkole i placówkach przedszkolnych. 3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej rodziny. 4. Aktywizacja zawodowa i społeczna rodzin. 5. Zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych rodzinom o niskim statusie materialnym oraz w trudnych sytuacjach życiowych
Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze.	1. Organizowanie spotkań w zakresie budowania partnerstw i współpracy na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze. 2. Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny. 3. Współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej w szczególności w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego. 4. Wzmocnienie współpracy na rzecz rodziny, pracowników socjalnych i asystentów rodziny z pedagogami szkolnymi, kuratorami i innymi specjalistami.
Zapobieganie sytuacjom kryzysowym wymagającym interwencji oraz ograniczenie negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.	1. Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem, szczególnie środowisk zagrożonych uzależnieniami i przemocą w rodzinie (przeciwdziałanie demoralizacji, przestępczości). 2. Zapewnienie wsparcia w postaci asystenta rodziny. 3. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego, głównie rodzinnego, psychologicznego i prawnego. 4. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych w zakresie pełnienia odpowiednich ról i funkcji opiekuńczo – wychowawczych. 5. Informowanie rodzin w kryzysie o możliwych formach pomocy i wsparcia. 6. Podejmowanie działań zapobiegawczych i interwencyjnych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa.

Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.	1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi różnorodnych form pomocy, szczególnie pomocy w wyrównywaniu braków edukacyjnych. 2. Wspieranie wychowawczej roli szkoły i innych placówek edukacyjnych, klubów sportowych, kół zainteresowań, a także organizowanie imprez rekreacyjnych i sportowych dla dzieci i młodzieży (promocja aktywnych form spędzania czasu wolnego). 3. Wspieranie finansowe rodzin poprzez przyznawanie stypendiów szkolnych, pomoc w postaci zaopatrzenia w artykuły szkolne. 4. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci. 5. Organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży przez placówki oświatowe i socjoterapeutyczne
Wspieranie oraz wzmocnienie roli i funkcji rodziny poprzez rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych.	1. Udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, rodzinnych, psychologicznych. 2. Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin zagrożonych odebraniem dziecka i umieszczeniem go w zastępczych formach opieki. 3. Rozszerzenie oferty wsparcia dla rodzin (interdyscyplinarna współpraca podmiotów działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie). 4. Współfinansowanie pobytu dziecka w zastępczych formach opieki.
Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną.	1. Prowadzenie działalności szkoleniowej w celu podniesienia kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób pracujących na rzecz rodzin. 2. Organizowanie spotkań, szkoleń, konferencji dla pracowników podmiotów zajmujących się wsparciem rodziny. 3. Udział asystentów rodziny w szkoleniach, warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe.

ROZDZIAŁ III

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są rodziny zamieszkałe na terenie miasta Pruszcz Gdański, które z różnych przyczyn przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Odbiorcami programu są również rodziny, w których władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Poprzez profesjonalne wsparcie należy wzmocnić potencjał rodzin biologicznych, aby umożliwić powrót dzieci do tych rodzin.

ROZDZIAŁ IV

REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizowany jest przez podmioty tworzące lokalny system wsparcia rodziny i dziecka w mieście Pruszcz Gdański:

1. Urząd Miasta Pruszcz Gdański,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim,
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim,
4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
5. placówki oświatowe,
6. placówki służby zdrowia,
7. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Pruszczu Gdańskim,
8. Centrum Kultury i Sportu w Pruszczu Gdańskim,
9. Komenda Powiatowa Policji w Pruszczu Gdańskim,
10. Straż Miejska w Pruszczu Gdańskim,
11. Prokuratura Rejonowa w Pruszczu Gdańskim.

ROZDZIAŁ V

CZAS I MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wsparcia Rodziny na lata 2020 – 2022 dla miasta Pruszcz Gdański realizowany będzie na terenie miasta przez okres trzech lat w oparciu o lokalną koalicję podmiotów działających w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodziny. Realizacja programu służy przede wszystkim ograniczeniu wszelkiego rodzaju patologii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

ROZDZIAŁ VI

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Rozbudowa systemu wsparcia dla rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu prawidłowych ról i funkcji opiekuńczo – wychowawczych – ukierunkowanego na poprawę sytuacji rodziny.
2. Dalszy rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie w środowisku i poprawa sytuacji dziecka i rodziny (asystent rodziny, stworzenie procedur współpracy międzyinstytucjonalnej ułatwiającej pracę z rodziną) – sukcesywne zmniejszanie się liczby rodzin w kryzysie.
3. Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją – stały monitoring sytuacji rodzin.
4. Reintegracja rodziny naturalnej – ścisła współpraca i podejmowanie wszechstronnych działań przez odpowiednie służby ukierunkowane na dążenie do powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

ROZDZIAŁ VII

FINANSOWANIE

Program finansowany będzie ze środków budżetu miasta Pruszcz Gdański, środków z budżetu państwa (dotacje celowe, programy rządowe).